

Хальмг кел сургългънд дөнъгән күргхми

Хальмг кел сургългън эн джил шин эклдж кеглдж бääх учрар, сургъулин джилин түрүн брәлд кесг дуту-дунднь, күчр халхнь үзгдв.

Мана хальмг кбвүд, күүкд кесг джилмүдт хальмг келәрн сургъуль сурл уга йовсндан, хальмгар келлгънь ик зовлнъгта, түрү болад бääв. Кесг сургъульчнр ичәд-эмәггәд, келән чикәр келдж ядад бääцхав. Тедн дунд цәәлгъврин кблмш икәр кегдв.

Түрүн деерән ик кергтә, дамштин дектр—Үзглл, цаглагъан эс гарч ирсн учрар, сургъульчнрин урмд бас хәрв; түрүнәснь авн шундж даслгънднь боомтг болв.

Умшлгъ, бичлгъ, келлгъ бргджүлхд кергтә тууль, келврмүд, зургуд, зокалмуд—хамг дамшлтд кергтә юмс уга болсар бас нег түрү харгъв. Тер тоотиг багш эврән ухадж бичдж, кедж белдх зөвтә болв.

Бо кедү түрү, күчр харгъдг болв чигн, сургъульчнрин келнь әвтән тусад, келлгънь, бичлгънь, умшлгънь айлгъта болал ирв. Оратад гардг болв чигн шин Үзглл бас ик дөнъ болв.

Хальмг келән даассн деерән сургъульчнр хальмг би, дуугъарн сонъмсдг болв. Мана школин 8—10 классмудин кбвүд, күүкд хальмг би-дуугъан дасджана. Шин джилин бмн бидн хальмг келәр литефатурн вечер кеввдн. Терүнд хальмгин келнә эрдмин тускар доклад кеввдн. Түүг дазулад сургъульчнр, мана поз-

тмүдин шүлгүд болн хуучна туульс келцхäv, ду дуулад, би бииләд үзүлцхäv. Эн тоотиг сургъульчнр, кесг оln багъчуд, хальмг орс уга цугъар ик оньгтагъар хәләдж, сонъсцхав.

Шин джилин бал-маскарадт мана сургъульчнр кезәнък хувц үмсәд, би бииләд, ду дуулад, нәәрин улсиг икәр байрлулв.

Эврәннь би-дуугъарн сонъмсхла, келән чигн дурлдж дасхнь лавта. Тер учрар, школ болгънд хальмг ду-биигъяр, шүлгяр, туульсар сонъмслгъиг делгрүлхми.

Эн кблмшиг школ дотран кесн деерән, оln-әмтн дотр бас кехми. Цаг-цагар школин багшнр колхозин; совхозин багъчуд дунд, медәтә улс дунд, хальмг урн үгин тускар, „Джанъгърин“ келнә тускар, мана бичәчнрин произвевднсьин тускар докладмуд кеггәд, түүгән дазулад хальмг нәр-наад сургъульчнрарн белдүләд үзүлдж бääхми.

Хальмг келиг делгрүлх, әмтн дунд тархах нег газрнь—школ. Тер учрар хальмг кел сургългънд оньган бгх кергтә. Даруд гарх зөвтә „Төрски келн“, „Эсвин дектр“ гидг дектрмүдиг дарунь школмудт күргдг аргъ хääхми.

Мана оln-әмтн болн сургъуль-эрдмин отделмүд оньган бггәд, дөнъ-нөкд болхла, хальмг келиг даслгън цааранднь бас чигн ясрхнь лавта.

БЕМБ АН Гуча,
Башантан дундин школин
багш.